

Verslag duidingssessies landelijke werkmonitor

Simone Wienk & Lars de Winter

Kenniscentrum Phrenos

Maart 2026

In februari en maart heeft Kenniscentrum Phrenos twee duidingssessies georganiseerd om de resultaten van de landelijke werkmonitor te bespreken. De doelen van deze sessies waren:

1. Het samenbrengen van verschillende perspectieven over de interpretatie van de resultaten.
2. Uitleg geven over wat de resultaten van de werkmonitor betekenen.
3. Bewustwording creëren rondom specifieke bevindingen en eventueel mogelijkheden bespreken om bij te sturen.

De duidingssessies zijn bijgewoond door ongeveer 50 deelnemers, bestaande uit ggz-professionals, regionale procesregisseurs vanuit het project Hoofdzaak } Werk en landelijke beleidspartners. Gezamenlijk is gereflecteerd op de resultaten van de werkmonitor. In dit verslag bundelen we wat in deze sessies is besproken.

De werkmonitor

De werkmonitor wordt uitgevoerd door Kenniscentrum Phrenos in opdracht van Divosa in het kader van het project Hoofdzaak } Werk van het Convenant Sterk door Werk. Het doel van deze monitor is om inzicht te bieden in het aanbod en de resultaten van begeleidingstrajecten naar werk binnen de geestelijke gezondheidszorg (ggz).

Momenteel is er een vrijwel volledig overzicht van alle begeleidingstrajecten naar werk die binnen de ggz worden uitgevoerd op landelijk, regionaal, en organisatieniveau. Dit maakt het mogelijk om op alle niveaus te leren, verbeteren en resultaten bij te sturen. Daarnaast biedt de werkmonitor waardevolle input voor zowel regionaal als landelijk beleid. Meer informatie over de werkmonitor en de landelijke resultaten die worden bereikt is terug te vinden op [de website van Kenniscentrum Phrenos](#)

De resultaten

Tijdens de duidingssessies werden eerst de cijfers en resultaten van de verschillende soorten trajecten gepresenteerd. In de bijlage onderaan dit verslag vindt u een visueel overzicht van deze cijfers. De landelijke rapporten zijn [hier](#) te vinden; het landelijk dashboard IPS is [hier](#) te vinden

Aandachtspunten uit vorige duidingssessie

In december 2024 was er ook een duidingssessie om de resultaten uit de werkmonitor te bespreken. Daar werden een aantal opvallende resultaten besproken. Hieronder lichten we de bevindingen nogmaals toe, kijken we wat hier in de huidige situatie is veranderd en geven we gezamenlijk duiding aan de bevindingen.

1. Relatief grote hoeveelheid begeleidingstrajecten gefinancierd via overige financieringsvorm

Toelichting

In 2023 werd 25,5% van de trajecten gefinancierd via overige bronnen. In 2024 en 2025 werd ongeveer 20% van de trajecten anders bekostigd dan via het UWV of gemeenten. Hoewel er sprake is van een daling, blijft het aantal trajecten met een alternatieve financiering relatief hoog. Overige financieringsvormen:

- Omvatten bijdragen van werkgevers, het Zorgprestatie-model (ZPM), de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO), diverse projectgelden en de Jeugdwet.
- Worden vaak gebruikt voor cliënten die geen ondersteuning willen ontvangen via het UWV of de gemeente, cliënten die niet in aanmerking komen voor een extern gefinancierd IPS-traject en cliënten die behoefte hebben aan kortdurende of flexibele ondersteuning.
- In het bijzonder jeugdigen onder de 18 jaar vallen binnen deze categorie overige financiering, ingezet vanuit de Jeugdwet.
- Daarnaast werden regionale financieringsconstructies genoemd, zoals zogenoemde maatwerkpoten in Breda en ambulantiseringsgelden in andere regio's.

Aanvullende reflectie op bevindingen

Er werd opgemerkt dat steeds meer werkgevers eigenrisicodragers zijn en re-integratietrajecten rechtstreeks via werkgevers worden ingekocht. Deze vorm van bekostiging valt eveneens onder de categorie overige financiering. Dit wordt door het veld als een belangrijke verklaring gezien dat de proportie overige financiering niet daalt. Door de deelnemers werd ook benadrukt dat de inzet

van overige financiering niet per se negatief is en ook een goede oplossing kan bieden voor maatwerk bij mensen die niet goed bediend kunnen worden via de reguliere middelen vanuit gemeente en UWV.

2. Tweejarige IPS CMD trajecten behalen relatief minder goede resultaten

Toelichting

In 2023 had 31,6% van de deelnemers in CMD-trajecten betaald werk. In 2024 steeg dit percentage naar gemiddeld 36,6% en in 2025 ligt het tot nu toe rond de 40%. Hiermee lijkt de eerdere achterstand grotendeels te zijn ingelopen. De resultaten van CMD-trajecten zijn inmiddels beter vergelijkbaar met een gemiddeld IPS-traject. Dit aandachtspunt is dus niet meer van toepassing.

Aanvullende reflectie op bevindingen

In de praktijk blijkt het niet eenvoudig om een strikte scheiding te maken tussen de EPA- en CMD-doelgroep. De kenmerken en ondersteuningsbehoeften van cliënten overlappen regelmatig, wat nuance vraagt bij de interpretatie van de cijfers.

3. Het aantal UWV gefinancierde (IPS-)trajecten daalt

Toelichting

In 2023 werd ongeveer 50% van alle trajecten gefinancierd door het UWV. In 2024 daalde dit aandeel naar circa 42%. Ook in absolute aantallen is het aantal UWV-gefinancierde begeleidingstrajecten met ongeveer 500 cliënten gedaald, terwijl het aantal ingezette begeleidingstrajecten over het algemeen substantieel stijgt. In 2025 lijkt deze daling af te vlakken en stabiliseren de cijfers zich. Ondanks deze mogelijke stabilisatie blijft dit aandachtspunt relevant. Tijdens eerdere duidingssessies zijn verschillende mogelijke verklaringen besproken, waaronder de verschuiving van trajecten naar gemeentelijke financiering, capaciteitsproblemen binnen organisaties en een veranderde samenwerking met het UWV, waarbij IPS-aanvragen mogelijk kritischer worden beoordeeld.

Aanvullende reflectie op bevindingen

Tijdens deze duidingssessies kwam ook naar voren dat UWV in sommige arbeidsmarktregio's strengere beoordelingseisen lijken te hanteren voor de aanvraag van IPS-trajecten.

Er werd de vraag gesteld of de toegenomen focus op de gemeentelijke doelgroep ten koste gaat van de aandacht voor kandidaten met een UWV-uitkering. Hoewel binnen Hoofdzaak } Werk meer nadruk lag op de gemeentelijke doelgroep, werd er ook benoemd dat bij intake en doorverwijzing niet wordt geselecteerd op uitkeringsvorm.

Gemeenten weten IPS-programma's inmiddels beter te vinden voor de inzet van IPS-trajecten, wat de groei van gemeentelijke trajecten ook gedeeltelijk kan verklaren.

Vanuit het UWV werd opgemerkt dat de daling niet aansluit bij het beeld uit de praktijk: het aantal mensen met psychische klachten neemt toe en er is bereidheid om re-integratiemiddelen in te zetten. De indicatiestelling voor IPS ligt bij de ggz; het UWV volgt deze in principe bij IPS-aanvragen. In de praktijk blijkt dit echter niet in elke regio consequent zo te verlopen.

Ook capaciteitsproblemen binnen organisaties werden genoemd. Door personeelsverloop en uitval of ziekte is de beschikbare formatie in de praktijk vaak kleiner dan op papier, wat de inzet van trajecten kan beperken. Aangezien de totale inzet aan begeleidingstrajecten wel stijgt, lijkt dit capaciteitsvraagstuk echter niet direct een verklaring te zijn voor de daling van UWV-gefinancierde begeleidingstrajecten.

4. Het percentage mensen met duurzaam betaald werk daalt

Toelichting

Binnen de werkmonitor wordt onder duurzaam betaald werk wordt verstaan: een arbeidsovereenkomst van minimaal drie maanden en meer dan 12 uur per week. De verhouding tussen duurzaam en niet-duurzaam betaald werk is stabiel gebleven en de eerder gesignaleerde daling heeft zich niet doorgezet. Ongeveer 80% van de werkenden heeft een duurzame betaalde baan. Dit aandachtspunt is daarmee niet langer van toepassing.

Aanvullende reflectie op bevindingen

Tijdens de duidingssessie zijn geen aanvullende zorgpunten naar voren gekomen betreft dit aandachtspunt. De stabiele verhouding bevestigt dat het merendeel van de plaatsingen leidt tot duurzaam werk, wat als een positief resultaat wordt gezien, gezien de doelgroep.

Reflectie op 'opvallende' nieuwe resultaten

1. Aantal mensen in onbetaald werk is relatief hoog

Toelichting

Uit de werkmonitor blijkt dat het aandeel deelnemers in onbetaald werk relatief hoog is en in 2025 licht is gestegen. Onder onbetaald werk vallen dagbesteding, vrijwilligerswerk, werkervaringsplekken en proefplaatsingen. Vrijwilligerswerk komt het meest voor.

Aanvullende reflectie op bevindingen

Een deel van de deelnemers heeft bij de start van een begeleidingstraject al onbetaald werk, meestal in de vorm van vrijwilligerswerk. Op basis van de werkmonitor is het echter niet mogelijk om te volgen hoeveel deelnemers vanuit onbetaald werk doorstromen naar betaald werk. De wens werd uitgesproken dit in de toekomst scherper te kunnen registreren, zodat we meer inzicht krijgen in deze verhoudingen.

Daarnaast werd benoemd dat sommige deelnemers naast hun betaalde baan ook vrijwilligerswerk doen. Dit kan de cijfers in de werkmonitor enigszins beïnvloeden. Het gaat hierbij echter om een relatief kleine groep: naar schatting doet 10 tot 15% van de mensen met betaald werk daarnaast ook onbetaald werk. Hiervoor wordt tijdens de IPS-modeltrouwmetingen wel gecorrigeerd.

Tijdens de sessie werd besproken of onbetaald werk afleidt van het vinden van betaald werk of juist als opstap kan dienen in een IPS-traject. Aan de ene kant kunnen vrijwilligerswerk en proefplaatsingen helpen bij het opbouwen van belastbaarheid, werkervaring en zelfvertrouwen, en bij het verkennen van interesses. Tegelijkertijd werd benadrukt dat deze activiteiten vooral waardevol zijn wanneer zij bijdragen aan het uiteindelijke IPS-doel: het vinden van betaald werk. In sommige arbeidsmarktregio's adviseren UWV of de gemeente vrijwilligerswerk als tussenstap voor deelnemers die nog ver van de arbeidsmarkt af lijken te staan. Dit is echter niet in lijn met de IPS-methodiek, waarin de focus vanaf de start op betaald werk ligt. Hier moeten we landelijk dus scherper op gaan sturen dat dit niet vanuit regionaal beleid voor IPS wordt gestimuleerd.

Ten slotte werd benoemd dat een betaalde baan voor sommige deelnemers spannend kan zijn, waardoor vrijwilligerswerk als een veilige tussenstap kan voelen, en dus soms noodzakelijk is om voorafgaand aan een betaalde baan op in te zetten. In een aantal gevallen bestaat het risico dat deelnemers hierin blijven hangen, waardoor de voortgang richting betaald werk vertraagt.

2. Resultaten betaald werk driejarige IPS EPA trajecten daalt al een aantal kwartalen

Toelichting

De resultaten voor betaald werk binnen driejarige IPS-EPA-trajecten laten al enkele kwartalen een lichte daling zien en liggen al langere tijd onder het gemiddelde van alle IPS-trajecten. De vraag werd gesteld hoe dit verklaard zou kunnen worden.

Aanvullende reflectie op bevindingen

Een mogelijke verklaring die werd opgeworpen is dat de doelgroep misschien zwaarder is geworden om in te bemiddelen. Hierop werd door een organisatie gereageerd dat er geen eenduidige aanwijzingen zijn dat de doelgroep inhoudelijk is veranderd of dat de zorgzwaarte is toegenomen. Wel wordt in sommige regio's een verschuiving gezien in de instroom: meer aanmeldingen komen vanuit poli's en gebiedsteams in plaats van FACT-teams. Dit verklaart echter niet de lagere plaatsingscijfers van de IPS-EPA-trajecten.

In een andere organisatie wordt juist wél een toename van zorgzwaarte binnen de FACT-teams gesignaleerd. Door de focus op het sneller uitschrijven van cliënten blijft vooral de complexere problematiek over. Voor cliënten die snel uitstromen wordt vaak geen IPS-traject gestart, waardoor de bij IPS aangemelde doelgroep zwaarder kan lijken.

Organisatiekeuzes kunnen eveneens van invloed zijn. In sommige organisaties wordt IPS gestart wanneer iemand minimaal zes maanden in zorg gaat zijn. In het IPS-kwaliteitskader geldt echter als voorwaarde dat iemand minimaal één jaar uitzicht moet hebben op het hebben van zorg bij aanvang van een IPS-traject zodat continuïteit van ondersteuning is geborgd.

Daarnaast werden knelpunten rondom doelgroepregistratie genoemd. Werkgevers geven vaak de voorkeur aan kandidaten mét doelgroepregistratie en zijn minder geneigd om proefplaatsingen aan te bieden. In sommige regio's duurt het lang om een doelgroepregistratie te regelen, mede door regionale verschillen in werkwijze. Hierdoor kunnen IPS-EPA-trajecten, waar relatief vaker gebruik wordt gemaakt van de doelgroepregistratie, wellicht de weg naar betaald werk moeilijker vinden. Ook wordt de praktijkroute nog beperkt benut, met name door (semi-)overheidsorganisaties.

Verder signaleren IPS-aanbieders dat trajecten financieel niet altijd kostendekkend zijn.

UWV-trajecten worden geïndexeerd, terwijl gemeentelijke trajecten dat niet altijd worden. Dit punt vraagt om verdere aandacht.

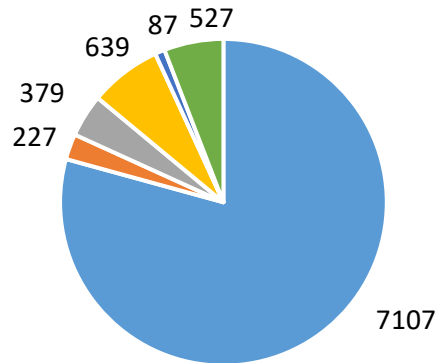
Tot slot werd benoemd dat plaatsingspercentages die soms worden genoemd (bijvoorbeeld 65%) niet overeenkomen met de plaatsingscijfers van de werkmonitor. Dit komt omdat er verschillende definities worden gebruikt.

Tot slot

In deze duidingssessie hebben we de meest opvallende resultaten uit de landelijke werkmonitor besproken. In de komende periode volgen we met extra aandacht hoe de gesignaleerde trends zich verder ontwikkelen. Waar nodig bieden we ondersteuning aan de uitvoeringspraktijk om tijdig bij te sturen op deze resultaten. Vanuit het veld wordt een dergelijke reflectie op de resultaten gewaardeerd, maar werd ook een behoefte uitgesproken aan scherpere inzichten en onderzoek op een lager abstractieniveau dan wat de werkmonitor momenteel biedt. Op die manier kunnen sommige trends beter worden geduid en kan en tot scherpere verbetervoorstellen worden gekomen voor de praktijk. Dit is een vraagstuk voor de doorontwikkeling van de werkmonitor.

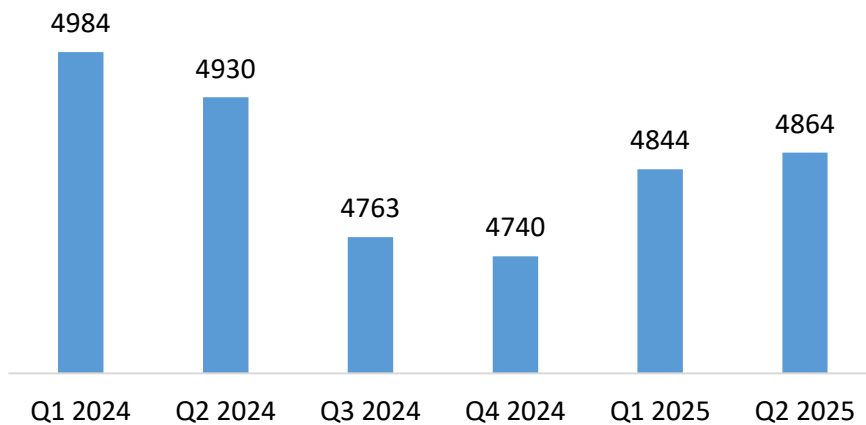
Bijlagen

Aantal begeleidingstrajecten 2024

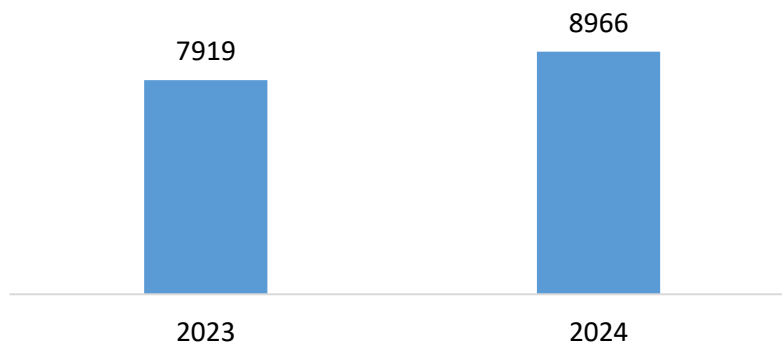

■ IPS ■ WABZ ■ Jobcoaching ■ UWV Werkfit ■ UWV Naar Werk ■ Overige trajecten

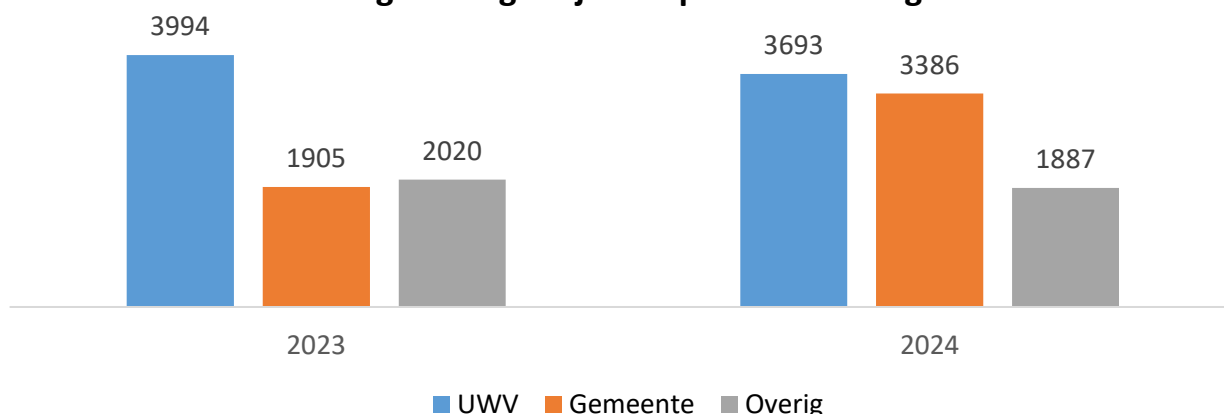
Aantal begeleidingstrajecten per kwartaal

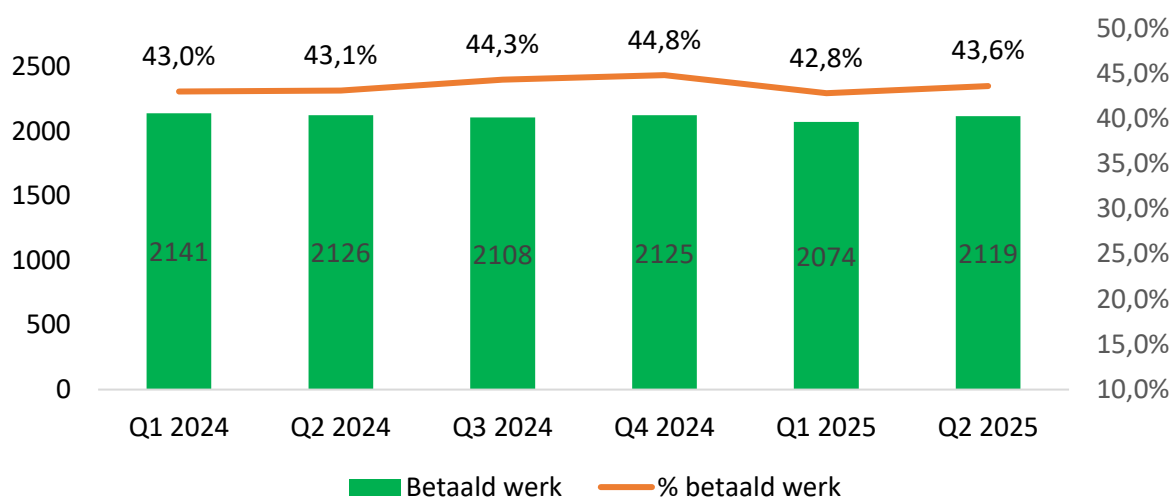
Totaal aantal begeleidingstrajecten per jaar

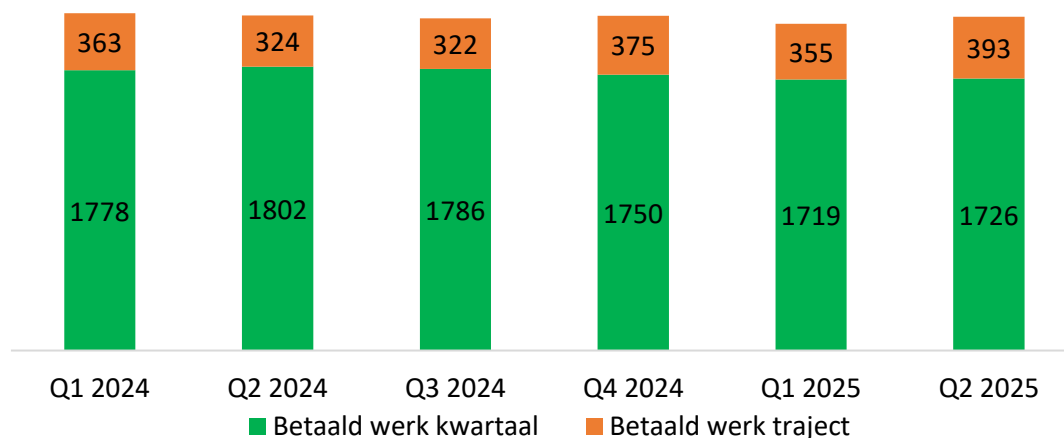
Aantal begeleidingstrajecten per financieringsvorm

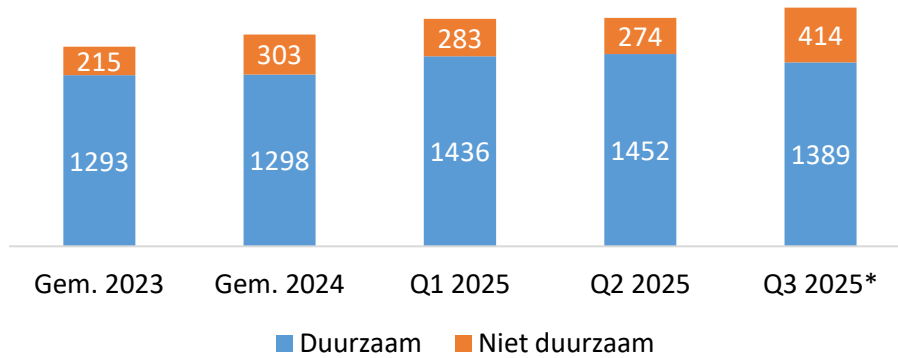
Aantal en % betaald werk

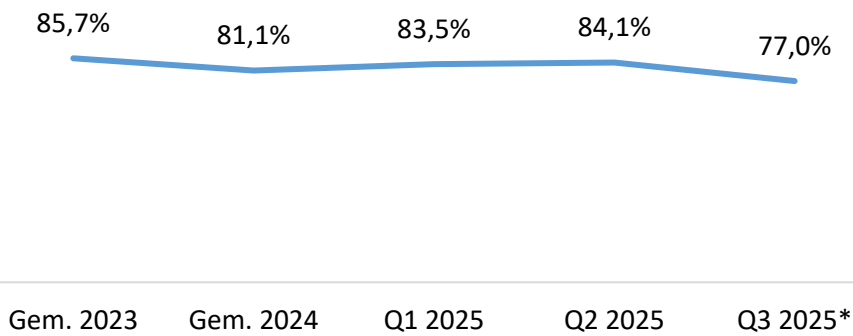
Betaald werk tijdens kwartaal of traject

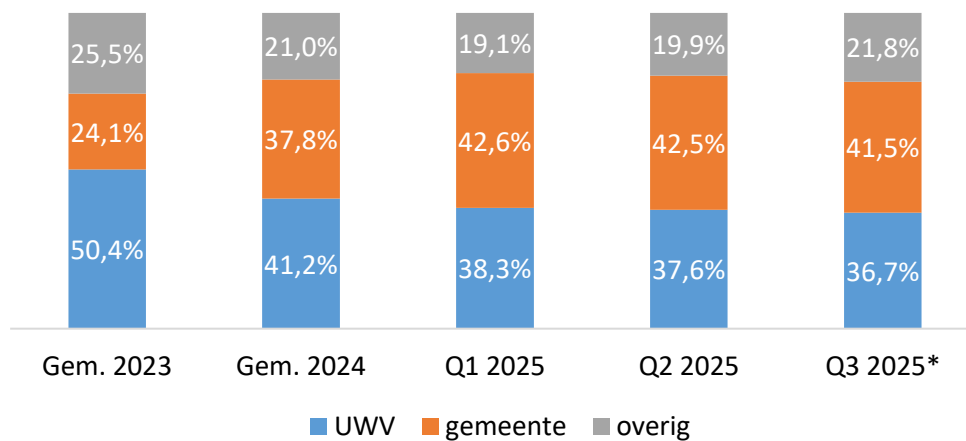
Aantal duurzaam betaald werk

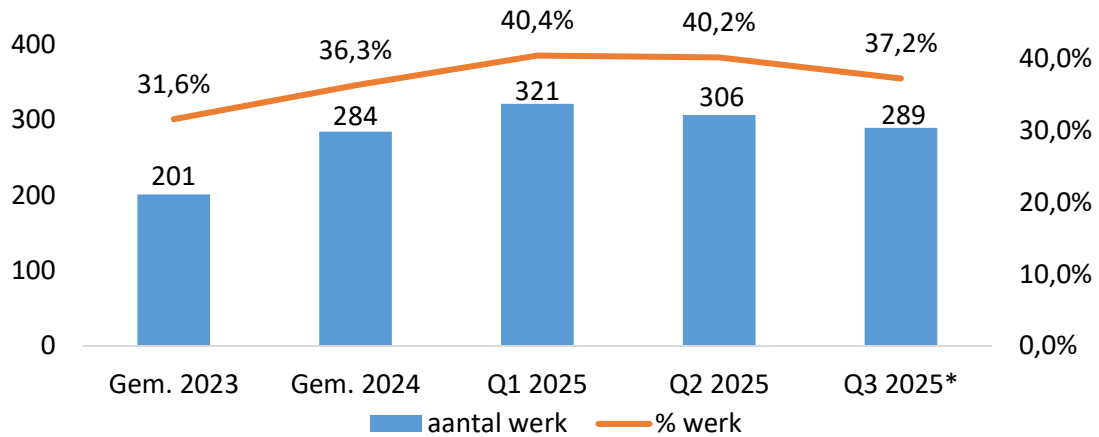
% duurzaam betaald werk

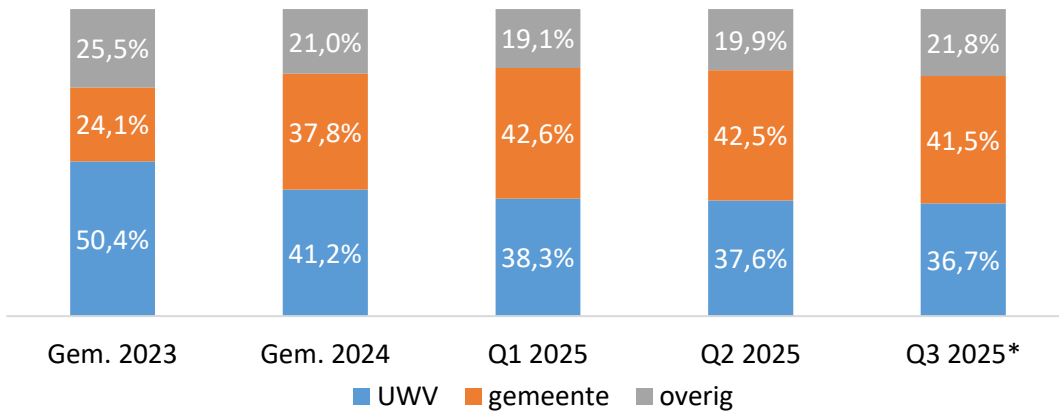
Verhoudingen trajecten per financieringsvorm

Aantal en % betaald werk IPS-CMD

Verhoudingen trajecten per financieringsvorm

Aantal UWV gefinancierde trajecten

